

6821 col. mil. Tre Ponti ante diversorium.

D N
FLAVIO VALER
IO COSTANTINO sic
//////////

Descripti lectu difficillem.

6822 columna ex parte adhuc stans suo loco, II m. p. fere a Ponte Sisto q. d. (v. n. 6819) Tarracinam versus CHAVPY. *Due soli ceppi milliarj della via Appia restavano eretti in piedi; su l'uno era inciso il numero romano XLII, e su l'altro il numero XLVI. Subito sgombrata la via Appia sufficientemente per potervi applicare le pertiche, si cercò di riconoscere la distanza de' ridetti due ceppi. Se ne dedusse, che la lunghezza ragguagliata del miglio antico romano è di canne 638.5. Detta misura servì di poi per fissare i punti degli altri ceppi, ad effetto di segnare le fosse miliarie di scolo ad angolo retto con la via Appia . . . Servì ancor la ridetta misura per rinvenire i siti precisi delli restanti ceppi rovesciati, li quali poco, e talvolta nulla, differivano dai punti indicati dalla nuova misurazione NICOLAJ.*

IMP · NERVA
CAESAR · AVG
PONTIFEX
MAX
5 TRIBVNICIAE
POTESTAT
COS · III
PATER · PATRIAE
FACIENDVM · CVRAVIT
10 XLII

Kircher Lat. vet. (1671) p. 248, qui vidit; Chaupy *maison d'Horace* 3, 390 (cf. p. 451) addens: *à côté est une autre colonne beaucoup plus grande renversée que je ne pus faire relever. Memorat Nicolaj terre pontine* (1800) p. 365.

Exhibuimus ut dedit Chaupy, nisi quod is versus continuat. — 1 IMPERAT, 2 AVGVS, 4. 5. 6 MAXIMVS | TRIBVNITIAE | POTESTATIS · X, 9 FACIEN Kirch.

6823 Case nove nelle Paludi del Sig. Papini.

S · DACICVS
PONTIFEX · MAXIMVS
TRIBVNICIA · POTESTATE · X
IMP · V · COS · V · PATER · PATRIAE
5 RESTITVENDAM · CVRAVIT
XLII

Fea ms. p. 344 qui vidit.

Foro Appi ad Medias m. p. IX ab urbe m. p. LII

6826 inter Trepontium et Mesam ad Forum Appii ante diversorium quod nunc est.

IMP · CAESAR
NERVA · AVG · GERM
PONTIF · MAX · TRIB
POTEST IIi Cos III P P p.C.98
5 SVA PECVNIA INCOHAVIT
IMP CAESAR
NERVA DIVI NERVAE
F TRAIANVS AVGV
GERM · PONT max
10 TRIB POTES: COS IIi
P P · CONSVMMAVIT

Descripti post Detlefsenum.

4 excepi sic: POTEST II C//III PP (POTEST IIIII// Detl.), emendavi ad n. 6824. — 10 fin. II potius in lapide esse quam III adnotavi in re praesenti (II/Detl.); formavi deinde ad n. 6824.

6824 pierre carrée de 12 palmes de haut sur 4 de large, qu'on voit dans l'état où elle fut renversée derrière sa base, à peu de distance de la précédente [n. 6822] à 1/2 mille des ruines de Forum Appii vis-à-vis Sezze au mill. XLIII CHAVPY. Scoperto presso il Foro Appio; Pio Sesto il volle nella parete della bella fabbrica di suo ordine ivi costrutta NICOL. Adhuc ibidem muro immissa paulo extra Forum Appii Tarracinam versus.

IMP · CAESAR
NERVA · AVG · GERM
PONTIF · MAX · TRIB
POTEST · III · COS · III · P · P
5 VIAM · A · TRIPONTIO · AD
FORVM · APPI · EX · GLAREA
SILICE · STERNENDAM
SVA · PECVNIA · INCOHAVIT
IMP · CAESAR
10 NERVA · DIVI · NERVAE f
TRAIANVS · AVGV
GERM · PONT · MAX
TRIB · POTEST · COS · III · P · P
CONSVMMAVIT

Recognovi. Chaupy *maison d'Horace* 3 (1769), 391; Giovenazzi cod. Vat. 9144 f. 37. 40 (inde omnino Morcelli de stilo ed. 1 p. 355, 2, 129 ed. 2); Nicolai *de' bonificamenti delle terre pontine* (1800) p. 94; Hoare *class. tour* 1, 96. Orelli 780.

6825 in paludibus Pomptinis KIRCH.; loco antiquo CHAVPY; ad Forum Appii GIOV.

IMPERAT · NERVA
CAESAR · AVGVS
PONTIFEX
MAXIMVS
5 TRIBVNITIAE
POTESTATIS
II · COS · III
PATER · PATRIAE
FACIENDAM · CVRAVIT
10 XLIII

Kircher Lat. vet. (1671) p. 248 qui vidit (inde Corradinus Lat. 2 p. 97; Ricchi *Reggia de' Volsci* p. 247; Pratilli App. p. 23); Chaupy *maison d'Horace* 3, 392. 451 memorat; Giovenazzi cod. Vat. 9144 f. 37. 40'.

Quae Giov. non habet dedi inclinatis. — 6. 7 POTESTATIS · X | COS · III, 9 FACIEN · CVRAVIT Kirch. — Cave a titulo, quem a Kirchero interpolatum Giovenazzius non satis emendavit.

6827 cippus quadratus eunti Roma Tarracinam trans Forum Appi loco ei proximo post n. 6824.

IMP · CAESAR
DIVI · NERVAE · P
NERVA · TRAIANVS
AVG · GERMANICVS
5 DACICVS · PONTIFEX
MAXIMVS TRIBVNIC
POT IIII//V
COS VI PAT pat
FACIENDVM
10 CVRAVIT

Recognovi titulum lectu difficillem descriptum a Sartio.

7 POT XXXV IMP
XXV, 8 PAT PA//, 9 FACIENDVM Sarti.

VIAE PVBLICAE REGIONVM I. III.

II. VIA APPIA (p. 682. 992).

ad n. 6823. Pro Papini scr. Rappini.

ad n. 6838. Egregius titulus ne amplius iaceret imperfecte lectus, a me rogatus Dresselius noster Mesam profectus eum invenit (sed quod vix credas in opere positum pro fulcro mensae et propterea perforatum) et ita eum et exceptit et explevit:

P. CLAVDIO · / /
 · F O V R I O / / / /
 A I D I L E S
 f a c c o E R

Addit Dresselius: '2 in. praenomen diductum requiritur, quale est M. vel Q. — Nominis quarta littera dubia est, sed fuit aut R aut F. — 3 vocabuli AIDIT tres primae litterae certae sunt, item hasta sequens certa et ex quinta hasta; ductus qui cernitur inter quartam et quintam casu videtur accessisse. — 4 litterae duae quae supersunt non integrae, nihilominus certissimae sunt. — Numeri incisi sunt in lateribus columnae et VIII quidem ad caput, X ad pedem.' — Quod primum aperuit titulus miliarium repertus inter Falerios et Cures Nazzani (vol. I n. 633): P. Menates P. f. aid. pl. [m. p.] XXX, confirmavit deinde alter repertus ad septimum lapidem viae Latinae (vol. VI n. 1324): Varro Murena, L. Trebellius aed. cur. (c. a. u. c. 725) locum dederunt, etiam extra urbem Romam aedilium partes quasdam fuisse viasque suburbanas ab iis potius quam a consulibus curatas esse, hoc insigni monumento denuo stabilitur. Curules aediles hos fuisse necesse est propter

patriciatum. In quo tempore aedilitatem administrarint si quaeris, Publii Claudii Ap. f. duo fuerunt qui consulatum gesserint, alter a. u. c. 505, alter a. 570; at de hoc cogitari non potest, quoniam teste Livio 38, 35 in aedilitate curuli a. 565 collegam habent Ser. Sulpicium Galbam. Priori quominus cippum tribuamus, nihil obstat, favetque ei adeo cum litteratura tam vetusta, ut senatus consultum de Bacchanalibus cippus hic aliquantum praecedere probabile sit, tum quod exemplo adhuc unico inscriptio collocata est in summa parte columnae. — Numeros duplices ego p. 684 ad decennovium revocavi, cui certe recte conveniunt; nam Appiae miliarium LIII decennovii fuit X, neque quicquam opinor impedit, quominus etiam ea pars Appiae strata sit ante bellum Hannibalicum. Blancherius autem lapidem iudicat stetisse ibi ubi via a Priverno veniens in Appiam incidit, scilicet ut hoc indicet LIII m. p. Romam iri, X m. p. Privernum. Unde proprie prodierit cum ignoretur, certum de numeris iudicium ferri vix potest.

ad n. 6839. 6840. Refert Donius cod. Neap. p. 63 non separatam, sed continuam neque, ut in ed. legitur, ex schedis Vaticanis sumptam, sed descriptam a Nicolao Haut-Buisson. Collocatur Tarracinae ante cathedralem ecclesiam D. Caesarei. Varia lectio est: 6839, 6. 7 coniunguntur — 8 PONTIFEX — 11 SILICES-SVA — 12 STRAVIT] RESTITVIT — 6840, 1 FFF-CCC — 4. 5 SEMPER AV|GGG.

ad n. 6844. Blancherius, qui vidit Trepontii, legit sic:

D N
 I O B I A
 N O S E M
 P E R
 A V G

ad n. 6845. Blancherius exceptit sic:

§ · BONO · REIP
 NATO

ad n. 6849. Referuntur numeri hi in tabulis musei Florentini duabus n. 405 Balth. Peruzzi, ubi adsunt a XXX ad CXX, et n. 1210 Antonii Sangallo, ubi adsunt a X ad CXX.

ad n. 6854. Pettius quidam in codice bibl. Pisaurensis Oliverianae n. 66 f. 14' titulum, sumptum nescio unde, fortasse ex Gavotianis, errore collocavit in agro Tudertino sub villula Monticelli², intellegens vicum eius nominis prope oppidum Massa Martana. Inde sumpserunt auctores alii Tudertini Andr. Giovannelli (1742) in cod. bibl. Pisaurensis Oliverianae n. 67 p. 102; Passionei ant. Tudert. ms. n. 31; Laurentius Leonij *memorie storiche di Todi* (Todi 1860) n. 32.

ad n. 6959. 6960. Nuper illatas esse in museum Reginum nuntiat A. de Lorenzo in eph. *la Zagara* 23 Nov. 1882.

ad n. 6867. Pro Pontezitto scr. Ponteritto.

8419 basis rep. Minturnis prope amphitheatrum.

BONO
 REI PVBLICAE
 NATO

Franc. Riccardelli in actis Casertanis 1882 p. 114.

Miliarium esse cum hunc titulum tum n. 6080 et n. 6222, fortasse etiam n. 3841 licet quadratae basi inscriptos docuit n. 6845. Steterunt omnes ad Appiam. Id ipsum num item perveniat ad similes n. 1419. 1248. 1678. 6957. 6958, parum liquet.

V. VIA PVTEOLIS NEAPOLIM (p. 702).

ad n. 6926. Pro Vomano scr. Vomero.

VIII. CAPVA REGIVM (p. 707).

ad n. 6950. Exemplum quod est in codice Vaticano 6038 f. 19 non a Metello venit, sed annum habet adscriptum a tergo 1567 missumque esse Antonio Augustino a Latino Latinio ex illius ad hunc epistula scripta postr. k. Sept. 1567 (cod. Vatic. 6243 f. 158) intellegitur. Monuit Huelsen.

ad n. 6959. Partis inferioris (nam superior periit) nuper illatae in museum Reginum ectypum misit A. de Lorenzo, qui edidit in ephemeride Regina *la Zagara* 23 Nov. 1882. Duae inscriptiones olim incisae fuerunt, quarum ex superiore hodie v. ultimus solus NATVS superest. Inferior haec est:

DDD NNn
 CRISPO *licinio*
 ET CONSTANTINO
 NNNOOBBB CAESSS

5 M · X X

ad n. 6960. Hanc quoque columnam iam servat museum Reginum, sed in ea hodie non cerni nisi M·XXI ait de Lorenzo l. c. et in epistula ad me missa.